

Lär med Aktiedysten, högstadiet

Kopiark A-C

Innehåll

Kopiark A: riskprofil	2
Kopiark B: Det etiska investeringskompasset	3
Kopiark C1: Teknisk analys.....	5
Kopiark C2: Teknisk analys.....	6
Kopiark C3: Teknisk analys.....	7

Kopiark A: riskprofil

Pssst, läs här innan ni gör er riskprofil på Aktiedystens undervisningssidor.

En riskprofil är vanligtvis något man gör individuellt när man börjar investera. Den fungerar lite som en personlighetstest. Du svarar på massor av frågor om dig själv och får sedan veta vilken typ av investerare du är.

Men nu är ni alltså mitt uppe i en slags rollspel och ni ska göra en riskprofil för ert investeringsföretag. Därför måste ni komma överens om vad ni svarar i "personlighetstestet". Om ni vill veta er egen profil kan ni såklart också göra testet för er själva.

För att få ut så mycket som möjligt av just detta förlopp måste ni lägga ner lite energi på att komma överens i gruppen. Lyssna på varandras argument, men håll er på jorden. Ni måste också bli klara innan rasten ringer...

Här är en kort lista med viktiga frågor som ni måste ta ställning till:

- Vad är er investeringshorisont? Hur länge varar spelet på Aktiedysten för er (det kan ni faktiskt fråga er lärare om)?
- Vilka är era ekonomiska mål? Satsar ni bara på att bli gruppen med de bästa danska aktierna? Är det IT ni spekulerar i? Precis som det finns olika färgade ledartröjor i Tour de France kan ni hitta på era egna vinnarkategorier. Allt handlar inte alltid om att tjäna mest pengar i livet.
- Vilka specifika insatser betyder något för er? Det kan vara allt från grön omställning, sport eller anständiga arbetsförhållanden.
- Hur ofta vill ni handla? Vill ni kolla era aktier varje dag som om det vore TikTok? Eller är det bara på söndagskvällen för att kunna säga till era föräldrar att ni har gjort läxorna?
- Vill ni köpa alla era pengar direkt eller kanske använda en DCA-strategi (he-he, det får ni slå upp i Aktiehandboken om ni är nyfikna och inte känner till begreppet)?
- Hur riskvilliga vill ni vara? Satsar ni på samma aktie eller vill ni diversifiera er portfölj (fler uppslag i handboken om ni vill vara noggranna)?

Och HEJ (!) – ni ska sammanfatta era överväganden i er affärsplan på sidan 4 och sätta in riskprofilen bredvid.

Go get them 😊

Kopiark B: Det etiska investeringskompasset

Dudes! Nu har ni chansen att visa att ni inte (bara) tänker på att bli rika och tjäna så mycket pengar som möjligt till vilket pris som helst...

Om investerare enbart gick efter att tjäna mest pengar, skulle man kunna frukta att de inte bryr sig om de stödjer vapenfabriker som säljer till skurkstater eller gruvföretag som bryter diamanter med underbetalda arbetare under miserabla säkerhetsförhållanden.

Men även om man blundade och struntade i det, visar det sig på lång sikt att investeringarna också är ekonomiskt dåliga. Företag upplever idag att de måste vårda sitt rykte och sitt varumärke för att klara sig ekonomiskt bra. Lyckligtvis är det vanligt att investerare och kunder kräver höga etiska standarder av företagen.

En stor del av detta rykte handlar om hur väl företagen tar hand om jorden och samhället medan de tjänar pengar. Om de bara släpper ut avloppsvatten i åarna och bränner fossila bränslen, möter de motstånd som på lång sikt kan påverka aktievärdet negativt. Om det avslöjas att ett företag förorenar, kan det dras in i en storm av kritik. Det är inte här som minus gånger minus blir plus. Det räcker alltså inte att tjäna mycket pengar. Lyckligtvis bryr sig investerare också om jordens framtid och det kan därför ofta vara en stor faktor för ett företag att följa vissa standarder för hållbarhet och samhällsansvar.

Företag har därför strategier för hur de ska uppfylla FN

17 globala mål. För att bedöma företagets löften och ansvar kan man använda begreppet ESG.

E står för Environment (ansvar för miljön). Har man säkerställt att man inte förorenar? Sorterar man sopor? osv.

S står för Social (socialt ansvar). Engagerar man sig i lokalsamhället? Säkerställer man att minoriteter inte diskrimineras? osv.

G står för Governance (styrning). Finns det till exempel en vald styrelse? Har man en visselblåsansordning? osv.

Om ni vill gräva djupare i ämnet kan ni se ett exempel på hur man ESG-bedömer företag här:
www.knowesg.com/company-esg-ratings

Men ni måste självklart också ha koll på ert eget grej. Därför ska ni göra gruppens etiska investeringskompass. Det är i princip bara en kalkylblad där ni fyller i och får en tårtkartsdiagram. Det sätter ni in i er affärsplan på sidan 5. Bredvid skriver ni varför er etiska investeringskompass ser ut som det gör.

Vad väntar ni på? Gå ut och visa världen er stora samhällssinne 😊

Kopiark C1: Teknisk analys

Nej, det är inte något man gör i fysiksalen. Och det är inte så nördigt som det kanske låter. Eller jo, lite nördigt är det nog ...

Teknisk analys är ett sätt att beräkna värdet på en aktie utan att känna till företaget, bara genom att se hur graferna för deras värdeutveckling rör sig. Man använder historia och psykologi (!) som vägledning.

Historia för att man vet att när en akties graf tidigare har sett "så här" ut, brukar den göra "så här". Och psykologi förstås på det sättet att man vet att andra sitter och tittar på grafen på samma sätt som man själv gör. En så kallad lemmingeffekt.

Därför ser man att karakteristiska mönster får väldigt många aktiehandlare att köpa eller sälja samtidigt. Och då gäller det att agera först. Här kommer exempel på mönster som används i teknisk analys. **MEN KOM IHÅG:** Varje gång man handlar tillkommer avgifter som måste tas med i beräkningen.

Om ni bara vill leka lite med ämnet kan ni spela Köp/Sälj!-spelet. Det är ett kalkylblad som er lärare kan ladda ner till er. Ni bör vara minst fyra och använda två datorer + ett papper.

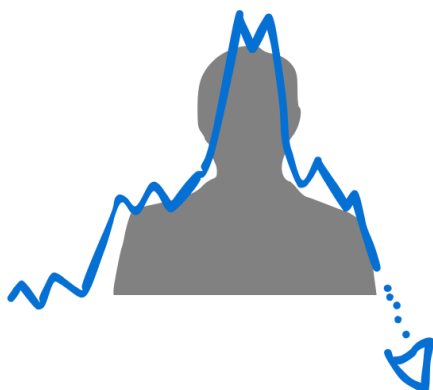
Om ni är sugna på att gå lite djupare, kolla då in de nästa två kopiarken.

Kopiark C2: Teknisk analys

Enkla indikatorer - titta på mönster i graferna

Axel-huvud-axel

Föreställ dig att aktiens graf är en människa. Den rör sig på samma sätt som silhuetten av en person. När grafen är nära axlarna och huvudet innebär det att den har toppat. Det kan vara ett tecken på att aktien nu rör sig nedåt i värde.

Omvänd axel-huvud-axel

Som namnet antyder gäller det omvända här. Personen står på huvudet, så om du ser en omvänd axel-huvud-axel kan det vara ett tecken på att aktien rör sig upp mot ytan igen."

Kopiark C3: Teknisk analys

Beräkningar

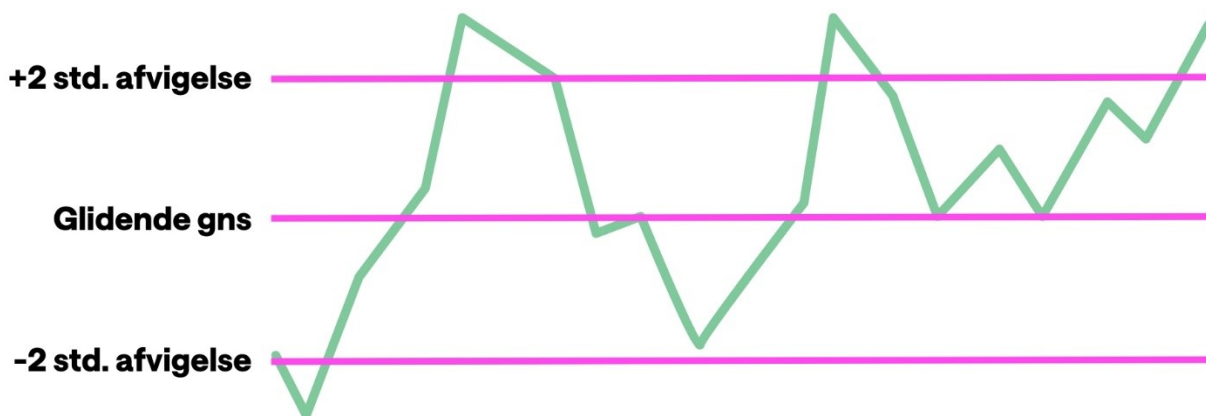
Att se mönster på en kurva är en sak. Att beräkna mönstren är en annan. Det kan vara ganska komplicerad matematik om man gör alla beräkningar från grunden. Därför använder mäklare verktyg för den typen av analys.

Det finns många olika verktyg, till exempel Finance.yahoo.com eller Tradingview.com, där man kan arbeta med indikatorer på alla nivåer. Här är några bra indikatorer att ha i åtanke om ni vill arbeta djupare med detta:

Glidande medelvärde

Glidande medelvärde kallas "Moving averages" på engelska. Genom att beräkna det löpande genomsnittet av en akties värde över tid kan man identifiera trender. Ett löpande genomsnitt kan beräknas genom att till exempel ta aktiekursens värde under de senaste 20 dagarna, summera och sedan dividera med 20. För varje dag som går tar man bort den första dagen och lägger till den senaste, så att genomsnittet hela tiden gäller för de senaste 20 dagarna.

Genom att nu utföra två beräkningar av genomsnitt - en för genomsnittet över 20 dagar och en för genomsnittet över 10 dagar - kan man hålla koll på trenderna. Om den 10-dagars kurvan korsar över den 20-dagars kurvan är det en så kallad bullish cross och en köpsignal. Å andra sidan, om den 20-dagars kurvan korsar över den 10-dagars kurvan är det en cross och en säljsignal."

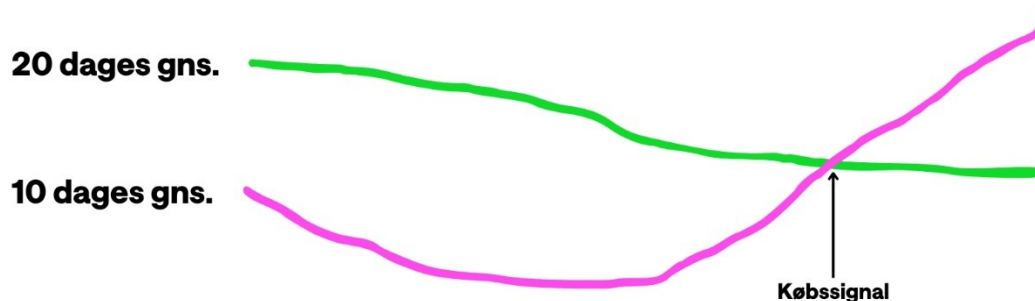
Disclaimer: Tekniska analysverktyg är i informationssyfte och utgör inte en garanti för köp- eller säljsignaler. Varje investeringsbeslut bör fattas med noggrant övervägande och egen riskbedömning.

Bollinger Bands

Denna metod består av tre horisontella linjer: Mittenlinjen är ett glidande medelvärde över t.ex. 20 dagar. Det övre bandet är samma linje, men placerad två standardavvikelser över mittenbandet. En standardavvikelse är ett statistiskt sätt att visa hur stora svängningar en aktie har. Det nedre bandet är placerat två standardavvikelser under mitten.

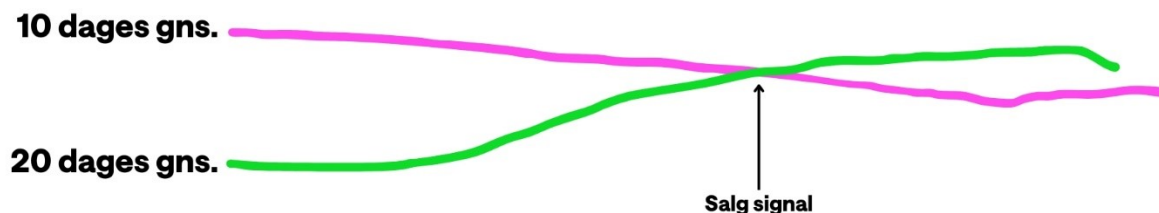
På detta sätt får man en bred eller smal väg som täcker över aktiekurvan. Om aktien sticker ut över vägen högst upp är det en indikation på att aktien är överköpt och det kan vara en bra idé att sälja. Å andra sidan, om aktien sticker ut längst ner på vägen kan det vara ett tecken på att aktien är översåld. Därför kan det vara en bra tidpunkt att köpa aktien.

Bullish Cross

Disclaimer: Tekniska analysverktyg är i informationssyfte och utgör inte en garanti för köp- eller säljsignaler. Varje investeringsbeslut bör fattas med noggrant övervägande och egen riskbedömning.

Bearish Cross

Disclaimer: Tekniska analysverktyg är i informationssyfte och utgör inte en garanti för köp- eller säljsignaler. Varje investeringsbeslut bör fattas med noggrant övervägande och egen riskbedömning.